A°. 1848. N°. 122.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.

DONDERDAG 15 JUNI.

De prijs der Advertentiën is, van *een* tot *vijf* regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Lessen uit Oostenrijk.

—

De gebeurtenissen welke, gedurende de laatste maanden, in Oostenrijk plaats grepen, toonen, op eene treffende wijze, het gevaarvolle van moreele anarchie, uit zwakheid van verstand en besluiteloosheid gesproten. Niet aan den onwil des vorsten, niet aan zijne valschheid, is de Weener revolutie te wijten: want geen goedaardiger, geen opregter vorst dan Keizer FERDINAND; geen vorst, door een zedelijk achtenswaardiger gezin omringd. Wat hier ontbrak, het was oordeel en beradenheid; het was volvoering ter vereischter stonde. Met METTERNICH had de monarchie het hoofd verloren; de monarch en de dynastische personen stonden radeloos daar. De goede FERDINAND — toen hij daags na den Weener opstand in zijne hoofdstad rondreed, en iedereen toeriep: »Ik bewillig alles! ik bewillig alles!" hij wist even weinig waartoe hij de kroon verbond, als toen hij den vorigen dag uitriep: »Ik wil niet dat er op mijn volk worde geschoten! Het is *mijn* volk! *Ik* ben Keizer!" En niemand was er, onder zijne verwanten, die zich bevoegd gevoelde om te zeggen: »Gij kunt geen Keizer meer spelen; de onnoozelekinderen-dag is voorbij." Het kind behield zijnen scepter en schommelde zich op het meer, als trilde niet reeds de storm in het vroeger zoo vreedzame water.

Als ware er niets geschied, als moest er niets geschieden, werd Prins METTERNICH door graaf FICQUELMONT vervangen, dat is de scherpzinnigste en fijngemanierdste door eenen alledaagschen en stuggen aristocraat. Geene hervorming in het staatsbestuur werd *daargesteld*; geen waarborg van hervorming werd gegeven. Het bewind bleef talmen, gelijk voorheen, tegenover de gistende en mistrouwige bevolking, tegenover de ongeduldige en [illegible] academische jeugd.

Nergens had eene revolutie rustiger en spoediger kunnen afloopen dan in Oostenrijk; want de Weener opstand was een opstand der gezeten en beschaafde burgerklassen tegen afgeleefde oligarchie. Het waren hier niet, gelijk te Parijs, opgehitste en overspannen arbeidersscharen, die de zege hadden behaald en hunne overwinning wilden doen gelden; neen, het waren de middelstanden, die, allereerst betrokken bij orde en rust, niet liever verlangden dan hunne dagelijksche werkzaamheden te hervatten, [illegible] er slechts *waarborgen* van [illegible] regering zouden zijn gegeven. Maar het bleef bij *beloften;* en meer dan eene poging tot reactie hield de gemoederen in gisting, verdreef het vertrouwen en lokte ruststorende zelfshulp uit.

In den vorst VON METTERNICH was de gansche Oostenrijksche regering geconcentreerd; in zijne hand rustte de band die alles zamenhield; bij zijn vertrek viel alles uiteen. Er werd niet meer geregeerd. Als het monarchisch beginsel functionneren moest, wist men niet tot wien zich wel tot wien zich niet te wenden; wie zou de beslissing geven? Aartshertog LODEWIJK of Aartshertog FRANS KAREL? De Keizerin of de Aartshertogin SOPHIE?

Bedenkt men nu daarbij dat al die vorstelijke personen in hooge mate aan geestelijken invloed gehoorzaamden en dat de ergernis, door onderscheidene geestelijke orden gegeven, de politische hervormingspartij zeer tegen dezelve gestemd had, dan beseft men ligtelijk waarom er niets geschiedde 't welk de revolutie stuiten kon.

Zij woelde gevolgelijk voort; goedaardig ja en schertsend te Weenen, overeenkomstig den aard der bevolking, die haar als eene soort van carnaval dreef; maar hare voortdurende schorsing van regel, van arbeid, van zekerheid en vertrouwen werkten niettemin ontbindend op staats- en burgerleven. En terwijl in Italië de Oostenrijksche magt geknakt werd, Hongarije aanhoudend vorderingen deed en Boheme afval dreigde, vlood het keizerlijk gezin, beducht voor de regeringloosheid, welke het zelf uitgelokt had, uit de verbaasde residentie.

Bij deze gesteldheid van zaken kan men niet anders dan den val, de oplossing der Oostenrijksche monarchie verwachten. Vermoedelijk zal weldra Italië door de Oostenrijksche legers ontruimd zijn. Te Boheme zal eerlang een gezag worden afgezworen, 't welk zich niet te handhaven weet. En Weenen zelf vindt zich welligt spoedig genoopt eigenmagtig orde op zijne zaken te stellen.

Ziedaar dan de vruchten van moreele regeringloosheid. Ziedaar wat het heet, regenten te hebben, die niet in staat tot regeren zijn.

Wat echter Oostenrijk overkome, aan deszelfs hedendaagsche dynastie is de verantwoordelijkheid daarvan niet te wijten; haar schonk de Voorzienigheid niet wat tot regeren wordt vereischt. Doorzigt, oordeel, beradenheid onderscheiden geen lid des Keizerlijken huizes; het ondergaat dus zijn lot, het verdient het niet.

Het ruste in vrede.

Maar niet zoo die vorsten, die van den Hemel doorzigt en oordeel genoeg hebbende ontvangen om te beseffen wat er tot het doelmatig bestuur van den hun toevertrouwden staat wordt gevorderd, hun doorzigt en oordeel door laatdunkenheid laten verblinden, en halsstarrig de oogen sluiten voor het volvoeren van hunnen pligt. Zij zullen het te verantwoorden hebben, waarom zij 's lands belangen lieten verwaarloozen, het bestuur aan onbekwame handen overlieten, de tijdige vervulling van regtmatige wenschen vertraagden, door ijdele beloften onwil wekten, misnoegen, wantrouwen, wrevel zich verbreiden en wortel schieten lieten. Wanneer, onder hunne regering, gebied verloren gaat of provinciën zich afscheiden, wanneer, ten gevolge van de door hun toegelaten verkwistingen, de natie met schulden overladen en door belastingen uitgeput wordt, kunnen zij te hunner verontschuldiging geen gebrek van verstandsvermogen aanvoeren, geene onbewustheid van wat er in het staatsbestuur voorviel. Zij zijn, wat men ook in constitutiën schrijve, moreel verantwoordelijk voor de gevolgen hunner laatdunkenheid en zorgeloosheid; straffeloos mogen zij worden gesteld en buiten het bereik der regterlijke magt: — op hun de onheilen die hun wanbestuur het land moge berokkenen, de regeringloosheid die er het gevolg van zijn mag, het burgerbloed dat er door moge vlieten. Moet eens hun geslacht, in ballingschap, het land verlaten, hun danke het zulks; en slaat eenmaal het uur der vorstelijke verantwoordelijkheid voor den regterstoel des Oppermagtigen, dan treffe hen de roede die hun op aarde moest worden bespaard. Herhaaldelijk, toch, gewaarschuwd en vermaand, was het hunne laatdunkenheid alleen en hunne valschheid die het hun vertrouwde land te grond deden gaan en gansche natiën in rampspoed dompelden.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 10 Junij. Te Billingen in het Groothertogdom Baden, heeft de beruchte *Hecker* op het punt gestaan tot afgevaardigde bij het Duitsche Parlement gekozen te worden; hij had hetzelfde getal stemmen erlangd als *Metz*, en het is enkel het lot, dat ten gunste van den laatstgenoemde heeft beslist. — Men weet thans hier met zekerheid, dat aan den Bondsdag het officieele berigt is toegekomen, volgens hetwelk Rusland elken nieuwen vijandelijken inval der Pruisische troepen in Jutland als eene oorlogsverklaring van de zijde van Pruisen zal aanzien. Dit besluit van Rusland schijnt reeds gisteren confidentieel aan het Parlement te zijn medegedeeld, en heeft waarschijnlijk bijgedragen tot het nemen van het reeds medegedeelde besluit. Hetzelve is, [illegible] waar, in dubbelzinnige bewoordingen [illegible], doch de verklaring van den voorzitter des Bondsdags nopens het voortrukken der Pruisische troe-

pen schijnt aan te duiden, dat aan deze bedreiging van Rusland geen bijzonder gewigt is gehecht.

Frankfort, 11 *juni*. Onze brieven uit Weenen melden, dat door buitengewone gelegenheid het berigt is ontvangen, dat een Russisch legerkorps aan de Besarabische grenzen over de Pruth is getrokken en dat de Oostenrijksche internuntius te Konstantinopel ten krachtigste daartegen heeft geprotesteerd. Het ontbreekt nog aan nadere bijzonderheden, doch was deze nieuwe verwikkeling niet onverwacht.

Innsprück, 6 *juni*. De Hongaarsche president van den ministerraad, graaf *Batthyani*, is hier aangekomen, om de aangelegenheden van Croatië tot een einde te brengen. De Ban stelt als voorwaarden van zijne aansluiting aan Hongarije de drie volgende punten voor: 1o. aansluiting aan Oostenrijk, en dus ook aan Duitschland; 2o. ondergeschiktheid van de Hongaarsche ministers van Finantiën en Oorlog aan dezelfde ministeriën van het gansche rijk; en 3o. het in stand blijven van de militaire grenzen in hare tegenwoordige militaire betrekkingen, regtstreeks van het ministerie van Oorlog in Weenen en niet van het Hongaarsche afhankelijk.

Berlijn, 11 *juni*. Brieven uit Petersburg behelzen het volgende voor den boekhandel misschien niet onbelangrijk berigt. Sedert het laatst van mei is de eerste verordening, ten opzigte van den invoer van boeken uitgevaardigd en terstond in werking gekomen. Alle brochures, ja zelfs catalogussen van boeken, prospectussen, inteekeningslijsten enz. moeten bij aankomst in het tolkantoor 5 kop. zilv. per stuk betalen. Nadat daar alle pakken zijn opengemaakt, geteld en weder gesloten, wordt de geheele bezending naar de censuur gebragt, alwaar, nadat dezelfde formaliteit heeft plaats gegrepen, wederom 5 kop. zilv. voor de bovengenoemde en voor romans 10 kop. zilv. per stuk moeten worden betaald. Ongebonden boeken betalen 5 kop. zilv. en gebonden 15 kop. zilv. per pond.

ENGELAND.

Londen, 10 *juni*. Het nieuws van Lahore, is door de *Morn. Herald* en ook *Morn. Cronicle* gegeven, door de eerste in de volgende bewoordingen: (Particuliere correspondentie der *Morn. Herald*.)

Marseille, 6 *juni*, *vier uur namiddag*.

Ik ontvang zoo even van den bevelhebber der *Cairo*, eene stoomboot, die Alexandria den 20sten mei verliet, het volgende belangrijke nieuws:

»Een buitengewone courier kwam te Alexandria aan van Suez, in den avond van 28 mei, doch te laat voor de brieven, die met den post vertrokken, met de gewigtige tijding, »dat de Sikhs te Lahore opgestaan waren, twee Engelsche commissarissen gedood hadden en al de Britsche troepen vermoord."

— In het Lagerhuis is gisteren avond, na debatten, die zich over ettelijke zittingen hadden uitgestrekt, met 294 tegen 177 stemmen besloten de voorstellen van het gouvernement ten opzigte der navigatiewet in committé in overweging te nemen.

— Van Malta wordt onder dagteekening van 3 juni het volgende geschreven:

Wij hebben berigten van Indië ontvangen. Men verzekert, dat de tijding der Fransche omwenteling in Lahore zulk eene ongemeene sensatie verwekt heeft, dat in het geheele rijk revolutionaire bewegingen zijn uitgebroken, ten gevolge waarvan het Engelsche gouvernement groote toebereidselen tot wederstand maakte.

FRANKRIJK.

Parijs, 11 *juni*. De algemeene aandacht hier ter stede is gevestigd op de beide groote quaestiën, welke morgen in de zitting der Nationale Vergadering beslist moeten worden: namelijk het bestaan van de geheele Uitvoerende Commissie en de uitsluiting van Prins *Lodewijk Bonaparte* van de nationale vertegenwoordiging, door zijne verbanning uit Frankrijk, welke men alsdan zal voorstellen. De Uitvoerende Commissie en de Vergadering hebben, naar het schijnt, beide begrepen, dat de tegenwoordige toestand niet langer duren kan; dat die eeuwigdurende schampschoten, die tegenstand, welke zich bij elke stemming openbaart, die oneenigheid, welke steeds op het punt staat tusschen de meerderheid en de Uitvoerende Commissie uit te barsten, dat dit alles op eene bepaalde wijze door een veel beteekenenden stap moest beslist worden. Van beide kanten heeft men dan ook den slag aangenomen. De quaestie van vertrouwen in de *Uitvoerende Magt* zal alzoo morgen in de Kamer worden behandeld, en wel bij gelegenheid van den eisch tot een krediet van 100,000 franken per maand, voor de administratie-uitgaven der Uitvoerende Commissie. Wanneer de uitslag der stemming over dezen eisch ongunstig voor de commissie uitvallen mogt, dan zal zij aftreden. Dit is eene vast bepaalde zaak. Vrijdag jl. namelijk hebben ongeveer 500 leden der Vergadering eene zamenkomst gehouden in het lokaal der vorige Kamer, en daar is beslist, aangezien het hoog noodzakelijk was voor alle partijen, om of de Uitvoerende Magt te versterken of haar te doen vervangen, zuivere politieke debatten te doen ontstaan over den, hierboven gemelden eisch der commissie.

De tweede belangrijke quaestie is, de aanbieding van een wetsontwerp ter verbanning van *Lodewijk Napoleon*, om hem, zoodoende, van de vergadering uit te sluiten. Men zegt, dat het wetsontwerp in dier voege zal ingekleed worden, dat van de amnestie uitgesloten zullen verklaard worden zij, die de wapenen *tegen* Frankrijk gedragen hebben. De regering wijdt hare levendigste aandacht aan deze zaak, en geen wonder: sedert eenige dagen is *Lodewijk Napoleon* in aller monden, en schijnt met elk uur van den dag zijnen invloed te vermeerderen; een invloed, die op het laatst de geheele republiek in duigen zou kunnen doen storten. De daaromtrent ontvangen tijdingen uit de departementen stellen hem voor, als eer door den opstand, dan langs den wettelijken weg, tot de hoogste magt te zullen geraken. Overal heeft de kreet: »*Weg met de Republiek!*" de mare zijner verkiezing begroet. In de Yonne voegde men op de stembriefjes achter zijnen naam de woorden: *Geene Republiek*. Te Mans schreef men achter zijnen naam, *Keizer van Frankrijk*, en ook hier ter stede waren vele briefjes ingevuld, met de woorden: *Prins Lodewijk*, *Keizer!* Wat de aandacht der regering op deze zaak nog meer, zoo mogelijk, doet vestigen, is, dat het gerucht loopt, dat *Lodewijk Bonaparte* morgen den held van een tweeden 15den mei zou worden. Zelfs moeten democratische afgevaardigden hunne clubs in de Vergadering hebben voorgesteld, om de soldaten van den *overweldiger* met geweerschoten te ontvangen. Het schijnt echter, dat dit gerucht van alle waarheid ontbloot is; immers is het zelfs niet bewezen dat *Lodewijk Napoleon* zich hier ter stede bevindt; integendeel, blijkens een' bekend gemaakten brief, door zijn secretaris geschreven, moet hij zich nog steeds te Londen bevinden. Men zegt daarenboven, dat de nieuw gekozene zich eerst na de verificatie zijner volmagten in de Vergadering vertoonen zal; overigens, dat men daarbij alle mogelijke bezwaren zal te baat nemen, om die voor niet in orde te verklaren. Een lid der Vergadering verklaarde openlijk in eene der jongste zittingen, dat *Lodewijk Napoleon* gezegd had, slechts in de Vergadering te paard te zullen verschijnen. Wat het middel betreft, dat de *Uitvoerende Commissie* heeft aangegrepen, om dezen slag, welke de republiek dreigt, af te weren: het wordt algemeen, als zeer onregtvaardig zijnde, afgekeurd. Morgen alzoo zal de Vergadering groote proeven harer gezindheid en harer voornemens aan den dag moeten leggen; en wanneer de orde van den dag wordt behandeld, zal men er het lot van den heer *Lamartine* beslist, en misschien Prins *Lodewijk Napoleon* verbannen, of hem een weg gebaand zien tot een doel, dat thans bijna geen geheim meer voor de wereld zijn kan.

— De Prins *de Joinville* heeft eenige duizenden stemmen gekregen; maar den autoriteiten is last gegeven die niet op te maken. Alle aan hem gegevene stemmen zijn verduisterd.

Parijs, 12 *juni*. Het gerucht dat *Lodewijk Napoleon* heden in de Vergadering verschijnen zoude, is tot nog toe niet bevestigd. Buiten de Vergadering liep het gerucht dat den prins het binnentreden van de zaal ontzegd zoude worden. In alle gemoederen heerscht eene groote opgewondenheid. Op dit oogenblik wordt appel door de stad geslagen, en komt de nationale garde onder de wapenen.

Gisteren avond hebben er geene zamenscholingen aan de poorten St. Martin en St. Denis plaats gehad. Het schijnt, dat het gisteren gebezigd middel, bestaande in het omsingelen van alle nieuwsgierigen en ze dan nog 24 uren in de prefectuur van politie te houden, zijne uitwerking gedaan heeft. Onder de groepen, gisteren ingestoten, bevonden zich ook twee vertegenwoordigers, die, ondanks hun protest, even als al de overigen 24 uren gevangen moesten zitten.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 13 *juni*. De Hooge Raad, kamer van strafzaken, heeft bij arrest van heden, *verworpen* het beroep in cassatie van *A. J. E. van Bevervoorde*, voormalig schrijver en uitgever van het weekblad *de Burger*, dat alhier het licht heeft gezien. Gelijk men weet, was hij, bij vonnis der arrondissements-regtbank te dezer stede, van 16 maart jl., schuldig verklaard aan het wanbedrijf van laster in een gedrukt en verspreid geschrift (in het bekende artikel over de aftreding van den minister *van Hall*) en te dier zake veroordeeld tot eene gevangenisstraf van zes maanden, eene geldboete van *f* 1000 alsmede in de kosten; benevens ontzetting der burgerregten, gedurende den tijd van tien jaren. (*Hand.*)

Rotterdam, 12 *juni*. In de zaak van den heer *Sijmons*, is door de arrondissements-regtbank alhier, het navolgende voor de geneeskunstoefenaren zeer belangrijke vonnis gewezen:

»De arrondissements-regtbank te Rotterdam, correctioneele teregtzitting.

»Gezien het incidenteel vonnis dezer regtbank, dd. 18 mei ll. waarbij is uitgemaakt, dat het uitoefenen der inwendige geneeskunst, verboden bij artikel 8 der wet van 12 maart 1818 (*Staatsblad* no. 16) aan een ieder, die den graad van medicinae doctor niet verkregen heeft, geacht moet worden te zijn de kunst, om inwendige ziekten of gebreken te genezen, en niet die, om inwendige geneesmiddelen voor te schrijven, en bij welk vonnis, ten einde te beslissen, of de ziekte van den heer *C.*, ten deze bedoeld, was heelkundig of uitwendig, dan wel geneeskundig of inwendig, — bevolen was, dat als getuigen en deskundigen zouden worden gehoord de heeren *F. W. Krieger* med. et chir. doctor; *G. Evers* heelmeester, *D. F. van der Pant*, med. et chir. doctor, en *A. E. Simon Thomas*, med. et chir. doctor.

»Gehoord de beëedigde verklaringen dezer vier getuigen en deskundigen, alsmede die van den getuige *J.... J.... C....*

»Gehoord den heer officier, persisterende bij zijne ter teregtzitting van den 11den mei ll. genomene conclusie.

»Gehoord nader den geïntimeerde in zijne verdediging, bijgestaan door den advokaat mr. *H. H.* [illegible]

»Overwegende: dat door bovengenoemde deskundigen is verklaard, dat de wetenschap geen onderscheid maakt of kent tusschen in- en uit-wendige ziekte, terwijl hunne gevoelens omtrent de hun gedane vraag, of de ziekte van den heer *C.* tot het terrein van den heelmeester, dan wel tot dat van den geneeskundige behoort, zoodanig verschillen, dat daaruit geene bepaalde slotsom was op te maken.

»Overwegende, dat in dien stand der zaak de regter des te minder in de mogelijkheid is dit vraagstuk op te lossen en hij dus, als regtsprekende in strafzaken, waarbij de ontstentenis van het bewijs van schuld of strafbaarheid, tot vrijspraak of ontslag van regtsvervolging leiden moet, geen veroordeelend vonnis mag uitspreken.

»Overwegende, dat dus in casu de strafbaarheid van het door den geïntimeerde gepleegde feit, niet kan worden aangenomen, en het vonnis *a quo* dienvolgens moet worden bevestigd.

»Gezien artikel 216 en 234 van het Wetboek van Strafvordering.

»Regt doende in hooger beroep;

»Vernietigt het appel;

»Bevestigt het vonnis van het kantongeregt te Rotterdam no. 2, dd. 25 november ll., waarvan ten deze is geappelleerd.

»De kosten der beide instantiën te dragen door den staat." (*N. R. C.*)

† *Leiden*, 9 *juni*. Dat het zoo stille en vreedzame Leiden, dat anders alléén door de eene of andere studentenstreek, (als b. v. glazen-inslaan, bellen uitrukken of »standjes" met de Leidsche ploerten) verlevendigd werd, thans weergalmt van de Huiszitten-quaestie zult gij ligtelijk begrijpen. De gansche stad is verdeeld tusschen de Huiszittenaren en de partij van den stedelijken Raad. Dat de gevoelens zeer uit elkander loopen kan niet anders. Ziedaar nu een der nadeelen van dat verwenschte in het geniep behandelen van de publieke aangelegenheden. De quaestie is voor niemand geheel helder, omdat elk haar op *zijne* wijze voordraagt en het publiek niet in staat is de verschillende lezingen met kennis van zaken te beoordeelen. Gelukkig heeft onze raad het gezond verstand gehad, te besluiten de geheele zaak voor het publiek open te leggen en heeft daartoe eene commissie van drie leden benoemd, die voor die taak uitmuntend berekend zijn: de heeren *Luzac* (president der regtbank), *Thorbecke* en *Olivier* (advocaat en eerst sedert verleden jaar lid van den Raad). Ik wil mijn oordeel over de zaak tot na de openbaarmaking der stukken opschorten, maar ik kan niet ontkennen, dat, zoo de partij van het Huiszittenhuis *regt* heeft, hare houding in deze zaak mij, en anderen met mij, ten hoogste mishaagt. Men schijnt het er van den kant der Huiszittenaren op gezet te hebben zich met de aureole van het martelaarschap te omringen en zich den naam van »de Leidsche martelaren" die ik hun reeds heb hooren geven ten volle toe te eigenen. Hun gedrag is in allen gevalle, ten zachtste uitgedrukt, hoogst onvoorzigtig. Waarom, indien zij zóó zeker van hun regt waren, niet terstond den weg in regten ingeslagen, liever dan opzettelijk schandaal te maken? Waarom die perfide aanspraak aan de Quirites van Leiden die voor het Huiszittenhuis de uitdrijving stonden aan te gapen, waarbij de »mishandelden," (zoo als zij zich betitelen) quasi tot »orde en rust" vermaanden? Maar waartoe vooral die zendbrief, van welken uw *Bijblad* zegt dat hij hem niet bestempelen wilde »met den naam dien hij verdient" en die »een vlek werpt op de geheele protestantsche geestelijkheid"? (1) Waartoe, zoo men inderdaad tot den wettigen weg, (dien men nooit had moeten verlaten), wilde terugkeeren, die aanhitsende opmerkingen en uitroepen: »zijt gij diep verontwaardigd? *Gij hebt er grootelijks reden toe.*" — »Wij leven, Gode zij dank! onder de regering van »een Koning, die regtvaardigheid lief heeft, die zoo»danig bedrijf hoogelijk afkeurt, in een land, »waarin het regt gehandhaafd en *willekeur* en *ge»weldenarij* te schande gemaakt en gestraft wor»den." — Waarom, zoo men waarlijk alles, — gelijk men voorwendt — aan den regter wil

---

(1) Onze correspondent vergist zich. Ziehier wat het *Bijblad* zeide: »Die commissie . . . . . zendt »een brief rond, als om tot rust te vermanen, dien »wij niet bestempelen zullen met den naam, dien »hij verdient. Die brief die de kroon zet op het werk, »doet ons leed. Want hij werpt een vlek *daar de ge»heele protestantsche geestelijkheid in deelen zal*, hoe »onschuldig zij ook aan die daad van enkelen zij, »hoezeer de groote meerderheid hem met hooge afkeu»ring zal bejegenen. Die brief spreekt is genoegzaam »zijn oordeele."

...erlaten, bij anticipatie gezocht zich van de sympathie der menigte meester te maken? Waartoe ... »bij voorraad antwoord geven?" Waartoe die ...tende eigenlof: »Gemeente! Uwe diakenen hebben met *voorbeeldige getrouwheid* de belangen ...wer armen behartigd. Zij hebben, ofschoon dikwerf met ondank beloond, zich de moeijelijkste ...erpligtingen en werkzaamheden, ten koste van ...rust huns levens getroost en op eene *uitstekende wijze* vervuld. Zij hebben aanspraak op *groote erkentelijkheid*?" en die bewierrooking van zich ...elven, wanneer zij zeggen: »als leeraren der godsdienst *die hoog in de schatting der gemeente staan aangeschreven*, als hoogleeraren, *daar ons vaderland roem op draagt*, als ouderlingen die *de achting en het vertrouwen* der gemeente bezitten als ...armverzorgers, die zich met *voorbeeldigen ijver en trouw* de belangen der armen aantrokken, die, zich daarvoor ongeloofelijke moeite getroostende, »en dikwerf uit eigene middelen," (dat nu juist niet voor eene zeer goede administratie bewijst) »aan »de armen gaven uitdeelden, wanneer de fondsen »daartoe niet toereikende waren, als *zulke mannen* »op zoo verregaande wijze *mishandeld* worden" enz. enz. Zie, men denke over de zaak zoo als men wil, maar dat wil toch niet gezegd zijn, door de leeraren der godsdienst, de hoogleeraren en de armverzorgers zelve. Als men zóó spreekt neem ik het eene logen, wanneer men zegt orde en rust, te willen en alles aan den loop der justitie over te laten.

P. S. Ik krijg daar zoo even onze stads-courant van heden in handen. De »martelaren" schijnen er nog maar niet toe te kunnen besluiten, zich stilzwijgend te laten martelen. Althans hier vind ik weder eenen brief van wege »den Breeden Kerke»raad," waarin de Breede Kerkeraad in het stuk, dat van wege de stedelijke regering in de *Leidsche Courant* is geplaatst, blijkbaar het doel ziet »om »de handelwijze van H. H. Burgemeester en Wet»houders te *verontschuldigen* en *te vergoelijken*." De Breede Kerkeraad »wacht *met kalmte*" (zou dàt waar zijn?) »de zooveel mogelijk volledige geschie»denis enz. van de commissie uit den Raad af." La ten wij hopen dat zijne »kalme verwachting" eerlang zal bevredigd worden.

Verder bevat de *Leidsche Courant* (die bij deze gedenkwaardige gelegenheid de onkosten van een extra-nommer heeft gemaakt) een ontwerp van *verzoekschrift aan de stedelijke regering en aan den Kerkeraad der Nederlandsche Hervormde gemeente*, dat met eene stichtelijke tekst uit den Bijbel (*Luk.* XI. 17) begint, waarvan niemand de toepassing begrijpt en eindigt met: God behoede Leyden. Het is een meesterstuk van Jan Saliegeest en strekt om de regering en de Huiszittenaren te bewegen, dat zij nu toch maar weer goede vrienden zullen worden en het gekijf laten varen; (alsof men zoo maar over quaestien van bevoegdheid als over individueele regten kon transigeren).

Eindelijk sluit het blad met een protest van eenige ingezetenen der stad aan den Raad tegen de, zoo als zij het noemen, »geweldddadige handelingen" van Burgemeester en Wethouders. Ik kan niet ontkennen dat zulk een protest, vóór men nog genoegzaam ingelicht is en *beide* partijen gehoord heeft, mij tamelijk voorbarig en ongepast voorkomt. Men haast zich wat snel om de kroon van het martelaarschap te verwerven.

Maastricht, 9 junij. In de vergadering der Staten van Limburg is overeenkomstig het rapport der commissie, beslist, dat Limburg aan Duitschland en niet aan de Nederlanden behoort, en mitsdien, welke voorliefde het ook voor België of eenigen anderen staat zoude mogen gevoelen, de bestemming van Duitschland moet volgen; weshalve de Limburger Afgevaardigden dan ook verpligt zijn, deel aan de beraadslagingen der Duitsche Nationale Vergadering te nemen. (*J. du L.*)

Arnhem, 14 junij. Bij Koninklijk besluit van den 3den november 1847 werd de minister van Financiën gemagtigd tot de openbare uitgave eener algemeene statistiek van den handel en van de scheepvaart hier te lande over 1846.

Dat belangrijk werk ziet thans het licht, en bevat eene lange reeks van hoogst wetenswaardige opgaven, die moeijelijk er uittreksels van te geven. Slechts weinig kan in een klein bestek medegedeeld worden. Het volgende is daartoe geschikt.

De waarde der *ingevoerde* goederen bedroeg ter zee *f* 208,...., waarvan *f* 112,279,377 of 8 pCt. onder Nederlandsche vlag. Van de landzijde werd ingevoerd *f* ...,826. *Uitgevoerd* is voor eene waarde van *f* 210,...,634, waarvan *f* 104,680,528, of 50 pCt. onder Nederlandsche vlag. Aan de landzijde is uitgevoerd voor *f* 105,672,106. De waarde der doorgevoerde goederen bedroeg *f* 92,094,487.

Als voor het landbouwend en veeteelend Gelderland betrekkelijk het meest belangrijk verdient het volgende meer bijzondere vermelding.

Aardappelen.	Ingevoerd voor *f* 135,135, uitgev. voor *f* 33,380, doorgev. *f* 53.
Granen.	Tarwe ingev. *f* 6,764,800, uitgev. *f* 3,881,460, doorgev. *f* 2,816,700.
»	Rogge ingev. *f* 20,371,800, uitgev. *f* 9,010,000, doorgev. *f* 8,862,800.
	Garst ingev. *f* 2,008,080, uitgev. *f* 1,322,240, doorgev. *f* 463,680.
	Boekweit ingev. *f* 1,607,740 uitgev. *f* 102,460, doorgev. *f* 72,380.
Granen.	Haver ingev. *f* 40,590, uitgev. *f* 1,244,100, doorgev. *f* 7,370.
»	Boonen en Wikken ingev. *f* 354,800, uitgev. *f* 421,400, doorgev. *f* 5,600.
»	Erwten ingev. *f* 761,250, uitgev. *f* 298,000, doorgev. *f* 14,000.
Paarden.	Ingev. *f* 533,000, uitgev. *f* 1,367,200, doorgev. *f* 359,800.
Schors.	(Eek) ingev. *f* 109,035, uitgev. *f* 153,797, doorgev. *f* 37,980.
Vee.	Ossen, Koeijen, Vaarzen, ingev. *f* 55,920, uitgev. *f* 3,734,800, doorgev. *f* 56,400.
»	Hokkelingen en Kalveren ingev. *f* 2,790, uitgev. *f* 401,190, doorgev. *f* 120.
»	Varkens ingev. *f* 316,100, uitgev. *f* 571,640, doorgev. *f* 272,200.
»	Schapen ingev. *f* 5,011, uitgev *f* 1,018,930, doorgev. *f* 320.
»	Lammeren ingev. *f* 1,020, uitgev. *f* 34,380.
Vleesch	(Versch of gezouten) ingev. *f* 34,124, uitgev. *f* 219,234, doorgev. *f* 30,760.
»	Gerookt ingev. *f* 98,860, uitgev. *f* 167,528, doorgev. *f* 8,930.

(*Uittreksel uit eenen particulieren brief.*)

's Gravenhage, 5 junij 1848.

Ge vraagt hoe het hier gaat? Wel allerpleisirigst. Wij voeren niets uit en lagchen om de adressen van adhaesie. Wij wachten nog stellig een flinke brommer bij u van daan; of was, met het geen er reeds kwam, de geheele cliënteel al opgewerkt? Nu ik heb het altijd wel gedacht, dat er meer wind dan werkelijkheid was.

De ministers zijn charmante menschen; »jolijte venten." Voor een diplomatiek diner, geen beter man dan lightenveld; een pleizierige prater, en eene zekere fashion aardigheid, die er in het geheel niet uitziet of zij toch maar aangeleerd is. Die heeft hem hier ook goed gedaan nadat hij eene twaalfjarige Bossche praktijk vaarwel zei, om hier in het oude hooggeregtshof zich neder te vleijen. Hij raisonneert veel en gaarne; maar schrijven, dan is hij net als ik, die een verduivelde hekel aan schrijven heb; dan is het veel liever, »dankje, doe gij het maar, dan zal ik intusschen een toertje paard rijden." Zijn liberalisme, daar geef ik geen cent voor. Ik wil niet zeggen dat hij behoudend praat met de behoudenden, en vrijzinnig met de liberalen; evenmin dat hij zijn liberalismus gebruikt heeft als *moyen de parvenir*. Maar niemand begreep zijn intrée in den Raad van State, toen het oude *behoud* het weer stijf aan den wind liet vallen; en nog minder hoe hij in het *nieuwe ministerie* plaats nam. Het is dan ook allerpleizierigst te zien hoe hij met de zaak verlegen is en hoe hij u tracht te deduceren op wat manier hij toch door schimmelpenninck is in het ministerie gewerkt; maar niet minder aardig was het dezer dagen hem nu in den zelfden staatsraad, waar nog zoo kort geleden door het lid de nota vol behoudenden zin, werd ingeleverd, de nieuwe *minister* een ontwerp van grondwet, dat uit een heel ander vaatje getapt is, te zien helpen voordragen en ondersteunen. — Donker, ook al een pleizierig man, en een vrolijke vent; een lustige vriend om mede uit te wezen; ga bijvoorbeeld met hem uit hengelen; daar hij veel van houdt, en ge hebt vast veel schik; mits prepareer je daarop, donker heeft voor een goed hengelaar één groot gebrek; hij kan in de schuit niet stilzitten. — Rijk? genoegelijk, vol maritime anecdotes, de eene al dwazer dan de andere; en daarbij een gaaf van ze u te debiteren, daar het talent van campens nieuwland niets bij haalt; en toch, die kan *dat* waarlijk goed.

Jongentje, jongentje! een familiair dinertje met die lui is een regt vetje; ge kunt uw mond alle beweging van spreken sparen en toch zal het niet aan *causerie* ontbreken. Maar kempenaer hoort daar niet bij; die is te veel beliebt met een *air d'importance*, en met een gezigt van »begrijp je niet dat ik de welsprekende redenaar ben"; die praat niet, maar redenaart altijd; die is door dat alles te zwaar voor een luchtig, jolig partijtje.

Als ik van oresten spreek mag ik van pylades niet zwijgen. Want sedert de hervormingsperiode zich slechts nog in de verte deed rieken, naderden die twee gesternten zich alternate zeer hunne banen schenen voortaan in één geloopen te zijn; ten minste de een verliet den ander niet meer, en zoo werd de ander tot de pylades gepromoveerd door den nieuwen orestes. Eene droevige scheiding scheen ophanden, toen pylades twee portefeuilles kreeg en orestes geen een. Maar, aanziet de werkingen der vriendschap! Orestes verliet zijnen vriend niet; hij liet jelui daar ginter zelfs bijna geheel waaijen; en bij de eerste gelegenheid de beste nam hij, alleen om hem meer efficaas te helpen dan tot nu onder de hand slechts had kunnen geschieden, het grootste deel van hem over; nu waren zij weder eensoortige lichten, en in gelijke banen schitteren zij voortaan nevens elkander trouw voort.

Onze goede vriend luzac, die, de hemel zij dank! weer beter wordt, is blij dat hij van de Binnenlandsche zaken af is, en zal zich nu voortaan met alle vermogen aan zijn stekerig departement toewijden. Hij heeft de Waalsche kerken, die al leelijk voor afbraak schenen te zullen gaan staan, weder gaaf op de been. Hij heeft de Synode *schitterend* geopend, maar wordt nu met de Leidsche quaestie het leven lastig gemaakt. Dat zoo iets juist in zijne stad, in zijn oudeigen, zijn Leiden moest gebeuren! En dan, zwager is burgemeester, en neef, de president niet minder warm in de quaestie gemengd; daar tegenover evenwel de geestelijken en hij minister van de hervormde eeredienst; bovendien twee hoogleeraren er in gemoeid, als leden van den kerkeraad, en twee daarentegen als leden van den stedelijken raad, en zelf curator te zijn; zie je! dat is niet stekelig alleen, maar afgedraaid netelig, naar wat kant ge uitziet. Vooral voor iemand als onze goede vriend, die zoo langwijlig is in het overleggen, zoo traag tot besluiten, en zoo'n vijand van doorhakken. Enfin! daarvoor is hij Z. Exc. de minister.

Onze oorlogsman is een beste man; en al loopt hij niet makkelijk, waarlijk! niemand zal vinden dat het een oud soldaat kwaad kan staan zoo hij een stuk van zijn lijf of zijn leden in Rusland heeft moeten laten, omdat nap zoo weergaas gaauw er uitpeuterde, dat er geen tijd was om alles behoorlijk mede te nemen. Daarenboven zeggen ze van hem dat *hij* op 't citadel nooit de bommen ontzag, maar *zij* hem altijd links lieten voortwandelen; iets dat op den hoorder altijd min of meer 't effect maakt van te willen doen net als de bommen. Dus niets van den »bomvrije" meer; ofschoon ge niet denken moet dat hij een bar heer is, integendeel benaauwd om een vreedzaam mensch kwaad te doen. Maar spreek hem nooit van zijne fameuse attaque op Loosduinen — toen er geen koe in de wei en geen schaap uit de sloot bleef. — Of het waar is, weet ik niet, maar er wordt verhaald, dat hij de 6 weken maar zou hebben genomen en voor langer zich niet heeft willen engageren. Nu is het waar dat hij niet voor 22 mei wilde beginnen; en dus zouden de 6 weken juist om zijn wanneer de Provinciale Staten komen om te kiezen; als wanneer de ministers rekenen met de herziening der Tweede Kamer al wel door te zullen zijn.

Van ossewaarde had ik u nog wat willen zeggen, maar voor dat ik mijn pen weer uit den inktkoker had, was hij alweer de *Geestbrug* over, en van bosse in zijne plaats.

Van Bosse? ja! men zou wel zeggen hoe komt die in dat ministerie *des bonmots*. Een zoo ernstig, zoo werkzaam, zoo doorzettend man, als hij *schijnt* te zijn; een arbeidende kop, die zeker niet veel kamerspreukjes houden zal, onder alle die pratende koppen, die nog geen proeven van arbeid hebben doen zien? — Ik weet het niet, maar ik zou er wel wat onder willen verwedden, dat de man, dien van hall naar hier bragt en nu in dat ministerie trad, *geen* man van den vooruitgang is, dien wij behoeven. Ofschoon, ik zeg niet, dat hij een slecht finantie-man zal zijn; integendeel, dat zou wel eens goed *kunnen* wezen. Voor zoo'n luchtig diner waarvan ik sprak deugt hij echter niets; maar om achter den kagchel een lange pijp zamen te gaan zitten rooken en te kouten, dan is hij te vinden. — Wees echter voorzigtig met hem, als minister; zie hem eerst aan den gang. Wij hebben, al zoo menigmaal moeten zeggen, en niet alleen in vorige jaren, »dat valt hard tegen, dat beesje."

En nu al genoeg ministerieël gepraat. Nog een dingetje over de laatste Kamervergadering.

Herinnert gij u nog die »Schoone Slaapster"? en die vergadering van »*Edele* | *Koude*, *Natte Heeren!*" ? — Nu, schimmelpenninck ging heen; de Kamer kwam hier; donker curtius kwam in de Kamer en werkte daar voor het eerst voor zooveel als president; en de »Edel Mogende Heeren!" werden op een *haring*wet onthaald! — Hoe vindt ge 'em? Delicieus, niet waar? daar waren dan ook van die Edele heeren, die, ik verzeker je, het zoo piekant vonden, dát zij geene *koude* heeren, gebeten konden worden al waren zij ook druipnat geweest.

En nu; vale! Houd uw goed! Uw artikel tegen de dominées was te vinnig; eerbied voor den uitwendigen vorm van de staten, daar hecht men aan; ontzie de opstaande partijen maar deuk dan ook gerust het bolletje.

T. T.

Braa.

Mengelwerk.

Vrijheid van godsdienst en onderwijs.

(*Overgenomen uit* het Weekblad van den Helder en het Nieuwe Diep.)

Minder in het openbaar, dan wel in het geheim, wordt er hier en daar met requaesten rondgeloopen, waarbij de Tweede Kamer der Staten-Generaal eerbiedig en met aandrang wordt gebeden, om toch vooral de vrijheid van godsdienst en van onderwijs niet toe te staan.

Als men niet wist, van welke zijde die requaesten kwamen, men zou zich verwonderen, hoe het mogelijk ware, dat iemand zich als bestrijder van die vrijheden kan voordoen. Is er eenige vrijheid, die den mensch dierbaarder is en behoort te wezen,

dan die van godsdienst en van het onderwijs zijner kinderen?

Het schijnt ons meer duldbaar toe, dat de staat zich bemoeit met de wijze, waarop ik mijn soep mag koken, dan met mijne godsdienst, of met de wijze, waarop ik mijne kinderen wil doen onderwijzen. De soep moge wansmakelijk wezen, men moge er mager bij worden, maar wat is dit in vergelijking met het leed, dat de belemmering van de godsdienst, moet veroorzaken, met het grievende gevoel, zijne kinderen ter schole te moeten doen gaan, waar men hun beginselen inprent, die niet de onze zijn?

De meeste requaestranten zijn eenvoudige protestanten, die men bang gemaakt heeft voor, ik weet niet welke roomsche overmagt, of het zijn onverdraagzamen, die zoo ze hun hart regt durfden uitspreken, ootmoedig zouden verzoeken, dat de eenige ware gereformeerde religie toch weer kerk van staat mogt worden.

Men fluistert elkander toe, dat als het ontwerp der grondwet wordt aangenomen, zoo als het daar ligt, dat dan weldra pauselijke bullen en breven allerhande kwaad zaad zullen strooijen in de harten der geloovige katholijken, en dat wij weldra hier kerkelijke processiën op straat zullen zien verschijnen.

Dat de vrees voor het eerste ijdel is, hebben wij vroeger reeds aangetoond en wat het andere betreft, dan vragen wij wat kwaad zou er in steken, als er een processie langs straat ging? Als de Koning met zijne ministers in het openbaar het standbeeld van *Willem I* kunnen onthullen en daar toespraken bij houden, dan zie ik ook niet in, waarom eene publieke processie zoo misdadig zou wezen. Maar even als wij ons veroorloven te spotten met de nare wijze waarop de plegtige onthulling heeft plaats gehad, en te lagchen, of ons te ergeren over de lamme, nietsbeduidende aanspraak van den minister van Binnenlandsche Zaken *de Kempenaer*, zoo zal ook de roomsche geestelijkheid zich de bespotting en de uitjouwing moeten getroosten van het protestantsch gemeen. — Maar welk een tweespalt! welk een onrust zal daarvan dan het gevolg zijn? Dat zou het indien de regering verzuimt haar pligt te doen. Elke vrijheid vindt hare grens in het regt van den Staat, om tegen onrust en tweespalt te waken. Eene godsdienst, die daartegen strijdt, moet het land uit. — Wat zal er dus in het ons gestelde geval gebeuren? Dat de regering, hetzij des lands in het algemeen, of de regering van iedere plaats voor hare gemeente in het bijzonder, oordeele, of eene publieke processie aanleiding kan geven tot onrust en het daar toelate, waar het zonder ergernis geschieden kan, het daar verbiede, waar men er straat-schandaal van heeft te vreezen. — Het is de beperking van het ontwerp van grondwet: »Alle openbare oefening »van godsdienst wordt toegelaten, *voor zoo ver die »niet kan worden geacht eenige stoornis aan de »publieke orde en rust toe te brengen.*"

Over de vrijheid van onderwijs hebben wij reeds met een woord bij ons overzigt van het ontwerp gesproken. Wij willen er echter nog eens op terug komen en alle dominés, die nu met een requaest tegen de vrijheid van onderwijs in hun zak loopen, deze vraag stellen: »Als de schoolopzieners en het »meerendeel der plaatselijke schoolcommissiën en de »onderwijzers in de scholen, roomschgezinden waren, »zoudt gij dan voor uwe protestantsche kudde de »vrijheid vorderen, om protestantsche leermeesters »naar uw hart te verkiezen, of zoudt gij dan ook »tegen die noodlottige vrijheid ijveren?"

Laat ieder protestant in gemoede die vraag beantwoorden, zichzelven niet door sophismen bedriegen, de vraag niet ontduiken, maar regtstreeks antwoorden »zoudt gij dan vrijheid willen al dan »niet?" — Als ieder die vraag eerlijk wil beantwoorden, dan komt het requaest, als het nog niet verzonden is, nooit uit den zak naar de Tweede Kamer; maar zoo hij requaestrant het zal zijn, om vrijheid van onderwijs te vragen. Maar vrijheid van onderwijs! vergeten wij dan de noodlottige gevolgen dier vrijheid in België? In Pruisen, ligt het onderwijs aan ijzeren booijen en ziet eens hoe heerlijk daar het onderwijs bloeit! In België is vrijheid en het lager onderwijs kwijnt!

Deze voorbeelden bewijzen niets. — Men zou met hetzelfde regt kunnen zeggen: »A. geeft in de West-»Indiën aan zijne slaven goed eten; B. laat in »Holland »zijne bedienden honger lijden, dus is het beter een »slaaf dan een vrije bediende te zijn."

Het is niet de vrijheid, die in België het onderwijs doodt, maar de verwaarloozing der regering; het is niet de band, waarmede in Pruisen het onderwijs bekneld wordt, die het doet bloeijen; maar het is de zorg der regering voor onderwijs en onderwijzers. — De regering vrijheid aan het onderwijs schenkende, moet daarom niet het onderwijs als eene plant in den wilde laten groeijen, maar have uiterste zorg voor deze heilzame plant aanwenden; zich daarvoor des noods de grootste opoffering getroosten. Beter daarvoor een gulden besteed, dan een cent voor vestingen als Maastricht of Venlo; want de gulden zal rijke renten geven, maar de cent is in het water geworpen.

De regering bepale hoeveel onderwijzers elke gemeente zal moeten hebben, die behoorlijk geëxamineerd, regtstreeks onder de surveillance der regering staan, en uit 's lands of gemeentekas een goed tractement genieten, zoodat alle kinderen tegen een *zeer matig* schoolgeld, het onderwijs kunnen genieten.

De Staat, die als zoodanig geen verschil van godsdienst kent, maar iedere moet eerbiedigen, zorge, dat in die scholen schrijven, rekenen, lezen, aardrijkskunde, geschiedenis, vooral *denken* en eene algemeene zedekunde, zonder verband tot eenig bepaald geloof, geleerd worde. Zij late dan verder de grootste vrijheid. — Willen tien, twaalf afgescheidenen een meester voor hunne kinderen, die hun formulieren en dogmen leert naklappen, laat hen hun gang gaan, indien zij den meester uit hun eigen zak willen betalen. Willen de roomschen, willen de protestanten, van welke kleur, het doen, waarom hen verhinderd? Tegen den Staat, die goed gesalarieerde onderwijzers heeft en goedkoop onderwijs geeft, houden zij het op den duur nooit uit, tenzij het onderwijs van den Staat buitengemeen slecht is, en terwijl wij vrijheid verlangen, willen wij daarom niet de zorgeloosheid van den Staat.

Het is treurig, dat er zoo door de protestantsche geestelijkheid vóór het regt van *placet*, tegen de vrijheid van onderwijs en godsdienst geijverd wordt. — De zaak heeft eene zeer gevaarlijke zijde. — Men heeft bij den afval van België veel gesproken van de associatie der liberalen en katolijken, men zou hier thans wel eens een onverdraagzaam protestantisme een verbond met het behoud kunnen zien sluiten, dat weder alle beloften van staatkundige hervorming op wind en rook zoude doen uitloopen.

Onverdraagzaamheid en *Protestantisme*, woorden die eene tegenstrijdigheid bevatten, hoe komen ze bij elkander! Protestantisme is vrijheid van het individu, in denken en spreken, geen gezag, zelfs niet van eene kerk. Den roomschgezinde is de onverdraagzaamheid eerder te vergeven dan den protestant; want zelf eigen oordeel aan gezag onderwerpende, kan de pligt om eens anders oordeel te eerbiedigen, niet zoo levendig in zijn hart geprent zijn, als bij den protestant, wiens roem, wiens trots het is, de vrijheid van denken en beoordeelen als grond van zijn geloof te beschouwen.

Laffe protestanten, die meent dat in de vrijheid gevaar voor uw geloof zou liggen. Werkt en ijvert voor uw geloof, maar eerbiedigt ook het geloof uwer roomschgezinde broeders. De Voorzienigheid zal niet dulden, dat waar met opregtheid voor het licht wordt geijverd, de leugen over de waarheid zal zegepralen.

Datzelfde roepen wij onzen katholijken mede-ingezetenen toe. Wie zal thans uitspraak doen of Rome of Genève de waarheid aan zijne zijde heeft.

De katholijk zal zeggen Rome, de protestant Genève, de Israëliet zal aan beide de waarheid ontzeggen. De tijd alleen zal uitspraak doen, de waarheid alleen zal zegepralen en wie onzer durft bepalen op welk punt de vereeniging van allen zal plaats hebben?

Correspondentie.

Waarom willen wij geene straat-godsdienst en geene geestelijken of kerkelijken benoembaar voor leden der Staten-Generaal? wordt niet geplaatst. *Geloof!* . . . . *etcetera* ook niet; de *Arnhemsche Courant* is, — wij hebben het meermalen gezegd — antipoëtisch.

Advertentiën.

Waterhoogte te Arnhem,

Den 14 Juni 1 El 7 Palm 4 Duim; gew. 2 D. gev. 0 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.

A°. 1848. DONDERDAG, 15 JUNIJ. N°. 3

HAAGSCHE BERIGTEN.

BIJBLAD TOT DE ARNHEMSCHE COURANT

HET MINISTERIE EN DE BUITENLANDSCHE ZAKEN.

Is door de benoeming van een afzonderlijken commissaris voor Limburg, en door te doen kiezen voor de Frankforter vergadering, den zin tot afscheiding in Limburg niet als het ware rigting en vastheid gegeven? — Hoe kwam men dan eenige weken later er toe, daarentegende niet-loslating van Limburg bepaaldelijk uit te spreken? — Of is die oude meerderheid ook soms vroeger *overstemd* door de minderheid, die vertrokken is? of zal men later gezegd hebben den maatregel van het benoemen van den commissaris, die eene daad van het geheel ministerie was, *niet te hebben begrepen;* eveneens als later het britsch constitutioneel programma, dat ook het programma, niet van *Schimmelpenninck* alleen, maar zeker ook dat dier meerderheid was, door diezelfde meerderheid *onbegrepen* werd genoemd? — Geven die benoeming van een commissaris, die verkiezingen, en de latere brief aan Ged. Staten, bewijzen van vastheid en handelen naar een bepaald plan?

Is het blijk van bekwaamheid: Limburgers, die *afscheiding* verlangen, als afgevaardigden, naar Frankfort te doen gaan; die vergadering aldaar te laten zonder man, die voor ons handelt en spreekt; en zich te bepalen tot hier aan Gedep. Stat. een gesloten brief te rigten, dat men geheel Limburg wil blijven beschermen en weldoen?

Is het blijk van begrip van den eisch onzer behoeften, nog steeds door de mannen van vroeger, door onze oude *zoogenoemde* diplomaten, overal buitenlands onze belangen te doen voorstaan? of, om beter te zeggen, ons te laten vertegenwoordigen? — En daarvan slechts één naar hier te roepen, maar om hem aan het hoofd onzer buitenlandsche zaken te zetten?

Was het niet zorgeloos, den heer *Schimmelpenninck* van Londen te doen blijven, zonder dat een ander heen ging om hem te vervangen? Is dit thans minder het geval met den heer *Bentinck?*

Wat moet men van het vertrek des heeren *Schimmelpenninck* naar Londen denken? — Is hij ginds gezant gebleven en te gelijk hier president-minister geweest? Gelijkertijd dan ook bezoldiging genoten te Londen van welligt *f* 4000 's maands, en hier van *f* 1000 als minister van financiën 's maands, en van *f* 1000 als minister van buitenlandsche zaken 's maands, met *f* 350 's maands voor de bijzondere onkosten van de laatste betrekking? — Wie ziet niet in, dat dit ondenkbaar, onmogelijk is. Dus met de benoeming van *Schimmelpenninck* tot minister-president met twee portefeuilles, was daardoor van zelf de heer *Schimmelpenninck* ontslagen als gezant te Londen, en het gezantschap vacant.

Is de heer *Schimmelpenninck* toen later weder benoemd? Bij welk besluit? Eene nieuwe benoeming werd gevorderd: eene voortzetting van het als 't ware slechts door een buitenlandsch reisje eenige oogenblikken verlaten gezantschap is ondenkbaar. Het nieuwe besluit is dus noodig, al ware het alleen voor de rekenkamer, om te weten hoe lang het Londensche gezantschap gevaceerd heeft en dus bezoldiging daar gespaard is. — Want wij vertrouwen dat ook op dit punt de rekenkamer niet misdeeld zij van, «die orde, die *zucht van naauwkeurige* «BEREKENING,» die eigenlijk onzen *burgerlijken zin* uitmaakt, luidens het zoo toegejuichte programma *Donker*!

In dat programma was een der duidelijkste punten, wáár, bij het spreken over dat *beheer*, dat *geënt* (?!) moest zijn *op* (!) de *zeden* (!) en *behoeften* der natie, gehandeld werd over de buitenlandsche betrekkingen.[1]) «De magt en het «aanzien van onzen Staat,» was toen het zeggen, op 13 Mei, «zullen er niet door lijden, «indien wij onze buitenlandsche belangen slechts «*hoogst zeldzaam* aan *ministers, in den re-* «*gel* slechts aan *zaakgelastigden*, soms slechts «aan commerciële agenten of consuls, opdragen.» En om te bewijzen hoe men nu, volgens het programma, en volgens de daar vermelde grondstellingen, «eenvoudigheid en zuinigheid», een *beheer ent op de behoeften*, vertrekt de heer *S.*, eenige weinige dagen na het uitspreken van het programma, naar Londen als *consul?* neen! — als *zaakgelastigde*, dat de regel is? neen! — maar, als *buitengewoon gezant*.

Maar welligt is het ook niet goed zoo vast op zijn stuk te blijven staan. Moet men niet liever wat toegeven? al is het dan ook van een *eigen, zelf gesteld*, en dus *niet onbegrepen* programma? Zou men anders niet gevaar loopen koppig genoemd te worden? — Wij echter denken er anders over. Een ministerie is noodig van mannen, die niet weifelen; die weten wat zij willen, en die kracht hebben het ten uitvoer te brengen. Geen ministerie van personen, die rekkelijk genoeg zouden kunnen zijn om bijv. in een ministerie te gaan zonder het programma te hebben begrepen.

De *Overijssel* zegt in haar n°. 2, dat onze oppositie tegen het ministerie *Schimmelpenninck* in den aanvang geene sympathie bij de natie had, maar op het einde geregtvaardigd werd. Zij zegt dat onze oppositie tegen het ministerie *N. N.* evenmin sympathie heeft, maar *hoopt*, dat zij niet geregtvaardigd zal worden bij de uitkomst. Of zij het niet *verwacht*, zegt zij niet.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, den 14 Junij.

Eergisteren hebben HH. MM. de koning en koningin het buitenverblijf *Buitenrust*, aan den Scheveningschen weg, betrokken.

— Z. M. heeft den beeldhouwer, den heer *L. Roijer*, benoemd tot kommandeur der orde van de Eikenkroon, als een bewijs van H. D. tevredenheid over de wijze, waarop die heer zich heeft gekweten van de hem opgedragene vervaardiging van het standbeeld ter eere van prins *Willem I.*

— Uit Dordrecht wordt het verslag medegedeeld van den wedstrijd, door de Koninklijk-Nederlandsche Yachtclub uitgeschreven, en welke zaturdag plaats gehad heeft. Reeds vroeg in den morgen had Dordrecht een feestelijk voorkomen. Uit meest al de voorname huizen wapperde de Vaderlandsche vlag en stroomde, niettegenstaande het weder zich niet gunstig liet aanzien, eene talrijke schaar aanschouwers, naar de plaats van den wedstrijd. Ten $7\frac{1}{2}$ ure verzamelden zich de leden van het Harmonie-gezelschap *Euterpe* in de schouwburgzaal, om van daar bij den president, den heer *J. J. Bauduin*, het vaandel te gaan afhalen. Met volle muzijk trokken zij daarop naar het hoofd, alwaar eene stoomboot ter hunner ontvangst gereed lag, en door welke zij op de rivier, tegenover de tribune, gevoerd werden.

Ten 10 ure arriveerde Z. K. H. prins *Hendrik* met zijn' adjudant, waarop de strijd een' aanvang nam.

Toen deze was afgeloopen, liet Z. K. H. zich naar de stoomboot roeijen, waarop zich het Harmoniegezelschap *Euterpe* bevond; aldaar is aan Z. K. H. het protectoraat over dit gezelschap aangeboden en door Z. K. H. welwillend aangenomen. Wederom naar de tribune teruggekeerd zijnde, werd tot het uitdeelen der prijzen en premiën overgegaan. — Ten $5\frac{1}{2}$ ure werd een diner gehouden in het *Hof van Holland*, hetwelk werd opgevolgd door een luisterrijk bal in de societeit *Harmonie*. Het Harmoniegezelschap *Euterpe* bragt Z. K. H., tijdens hij in het *Hof van Holland* aan tafel was, eene serenade.

— Door de commissie van het uitvoerend bewind in Frankrijk, is, bij besluit van den 8, de heer *de Breteuil* tot secretaris van legatie alhier benoemd.

— In deze residentie is aangekomen de baron *van Zuylen van Nyevelt*, secretaris bij het belgische gezantschap, komende van Berlijn.

— Deze stad, en inzonderheid het naburige Scheveningen, zijn gedurende de Pinksterdagen, maar vooral eergisteren, zeer druk bezocht geworden. Het aantal wandelaren was allerwege buitengewoon groot. Het getal vreemdelingen, bewoners van naburige of meer verwijderde steden en plaatsen, was aanzienlijk. Reeds in het 's Gravenhaagsche Bosch merkte men eergisteren morgen en middag het groot getal bezoekers der hofstad op. Maar vooral was dit eergisteren namiddag te Scheveningen zigtbaar. Ontelbaar was het aantal dergenen, die zich te voet, te paard, in rijtuigen, omnibussen en diligences gezeten, derwaarts begaven. Alle aanlegplaatsen aan het strand of in het dorp wemelden van bezoekers. Schier nergens was meer plaats te bekomen. De menigte stroomde van alle zijden naar het zeedorp. Het terras van het groote badhuis en dat van het badhuis van den heer *Maas* waren bezaaid met menschen. Het waren vereenigingsplaatsen van ingezetenen uit deze en andere steden, benevens van de vreemdelingen. Zij leverden een heerlijk gezigt op. Niettegenstaande de buitengewone drukte en levendigheid, die allerwege heerschte, en niettegenstaande het onweder, dat gedurende eenigen tijd ontstond, is alles in de meest geregelde orde afgeloopen, hetgeen men te Scheveningen gewis te danken heeft aan al de daar genomen gepaste maatregelen van voorzorg.

Dat de aanleg en voltooijing van den hollandschen ijzeren spoorweg niet weinig bijgedragen heeft, om de residentie en hare heerlijke omstreken met zoo een talrijk bezoek te vereeren, spreekt van zelf. Ten bewijze daarvan kan strekken, dat gedurende de twee pinksterdagen, alleen aan het station alhier, zijn aangekomen en vertrokken een getal van ruim 7600 personen; terwijl eergisteren alleen met de gewone en extratreinen alhier zijn aangekomen ruim 2800 en van hier is vertrokken ongeveer een gelijk getal personen. Tot zeer laat vertrokken er extratreinen van hier naar Delft, Schiedam en Rotterdam. Ook aan het station is, ondanks den grooten toevloed van reizigers, alles in de geregeldste orde afgeloopen; geen tegenspoed, veel minder eenig onheil, is er voorgevallen. Men is daarvoor allen dank verschuldigd aan den heer *Mossou*, chef van het station alhier, die alle gepaste maatregelen had genomen, ook door het aanleggen van een hulp-bureau, om de aankomst en het vertrek van zoo vele personen naar alle streken, geregeld te doen plaats hebben.

Wij doen opmerken, dat het getal schuiten van Delft insgelijks zeer groot geweest is, en dat ook dit middel van vervoer eergisteren niet is achtergesteld. Niet minder groot was het getal personen, die door de omnibussen, diligences en andere rijtuigen van den heer *Koens*, naar en van Scheveningen werden vervoerd.

Als een bewijs, hoe druk het op Scheveningen was, kan nog strekken, dat er op het groote badhuis ruim 260 personen aan de *table d'hôte* hebben deel genomen, en dat desniettemin ook daar alles goed is afgeloopen. Bij den heer *Maas* bevond zich onder anderen een gezelschap om te dineren, dat uit niet minder dan 60 personen bestond.

Gedurende de Pinksterdagen hebben omtrent 600 personen 's Rijks kabinetten alhier, bezocht.

Wij durven gerust hier bijvoegen, dat er sedert lang, gedurende de pinksterdagen, zich zoo veel volks niet in de hofstad heeft opgehouden, en Scheveningen een zoodanig druk bezoek niet heeft mogen ten deele vallen.

— Het verzoekschrift, dat gedurende een paar dagen ter drukkerij der *Leijdsche Courant*, heeft ter teekening gelegen, en ll. Zaturdag, zoo aan de regering als aan den kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente te Leiden, is ingediend, bevatte alstoen de volgende namen:

H. Obreen, J. G. La Lau, van Oijen, F. C. J. van Goens, S. van Dissel, C. W. van der Pot, A. C. Leembruggen, D. J. Couvée, J. C. Inckel, J. J. de Gelder, F. Kaiser, M. Siegenbeek, D. A. Kelder, C. Leemans, P. J. Burgersdijk, A. C. Oudemans, A. Wijnstroom, D. Hooydonk, B. F. Krantz, J. Hartevelt Az., M. H. van Oosterzee WJz., D. Mounier, J. B. Moquette, A. Doyer Tz., A. Gijsberti Hodenpijl., P. O. van der Chijs, H. Kroon, W. F. Otten, I. La Lau, A. Le Lièvre, Brutel de la Rivière, J. Kros, D. P. van Nouhuis, J. Garre, J. E. Voet van Campen, C. Leembruggen, G. Aalbertsberg, L. S. v. Praag, E. M. Beyma, J. B. Prins, M. Couvée, C. T. Meylan, G. J. Verdam, M. Mess.

Voorts ligt er nog eene vervolglijst van onderteekenaren ter teekening, voor degenen die blijk wenschen te geven van hunne instemming met den geest en de strekking van voormeld verzoekschrift, welke lijst nader zal worden ingediend.

— De hooge raad, kamer van strafzaken, heeft, bij arrest van gisteren, *verworpen* het beroep in cassatie van *A. J. E. van Bevervoorde*, voormalig schrijver en uitgever van het weekblad *de Burger*, dat alhier het licht heeft gezien. Gelijk men weet, was hij, bij vonnis der arrondissements-regtbank te dezer stede, van den 16 Maart j.l., schuldig verklaard aan het wanbedrijf van laster in een gedrukt en verspreid geschrift (in het bekende artikel over de aftreding van den minister *van Hall*) en te dier zake veroordeeld tot eene gevangenisstraf van zes maanden, eene geldboete van *f* 1000, alsmede in de kosten; benevens ontzetting der burgerregten, gedurende den tijd van tien jaren.

— Den 10 dezer heeft, onder de gemeente Naaldwijk, een vooraf aangekondigde wedstrijd van grasmaaijers plaats gehad, naar door de afdeeling *Westland* der Hollandsche Maatschappij

1) «Stort uit slechts Negental, een Beëvaart van Programmen,
«Dan splijt de muur in twee van 't eeuwige cement,
«Waaragter dat de dag staat op den nacht geënt!»
Swanenburg.

van Landbouw uitgeloofde prijzen, en wel op een stuk hooiland, door een der leden dier afdeeling daartoe goedgunstig afgestaan. Twintig maaijers, allen ingezetenen van onder die afdeeling behoorende gemeenten, hadden zich tot dien wedstrijd aangeboden, en daar het meerendeel hunner bewijzen gaf van bijzondere bekwaamheid in dat werk, was de beoordeeling uiterst moeijelijk. De uitgeloofde prijzen werden door de beoordeelaars toegewezen en uitgereikt aan diegenen, welke in goed en tevens spoedig maaijen boven anderen uitmuntten. De eerste premie werd behaald door *M. van Dorp*, arbeider onder Wateringen, die binnen het kortste tijdsverloop zijn wel in slechts 23½ minuut, 20 rijnl. roeden naar behooren had afgemaaid. De daarop volgende prijzen werden behaald door *S. van der Scheer*, mede van Wateringen, door *L. Vreugdenhil* en door *A. de Vas*, beiden uit de gemeente Naaldwijk. Hoewel het weder zeer regenachtig was, ontbrak het niet aan toeschouwers, die de meeste belangstelling in dezen nieuwen landelijken wedstrijd aan den dag legden.

— De in de afgeloopene week, op den 6 en 7 dezer, binnen de stad Hulst, plaats gehad hebbende vijfde algemeene vergadering der Zeeuwsche Maatschappij van Landbouw, heeft, naar wij vernemen, wederom de ondubbelzinnigste bewijzen opgeleverd van de belangstelling van Zeelands ingezetenen, in deze zoo nuttige instelling. Zoo wel de vergadering, die des dingsdags door een aanzienlijk getal leden en vreemdelingen werd bijgewoond, als de op woensdag gehoudene tentoonstelling, getuigden van de algemeene deelneming en medewerking, tot aanmoediging en bevordering van landbouw en veeteelt in dat gewest; terwijl de menigte van aangebragt rundvee, van paarden en andere voorwerpen, als het ware even zoo vele blijken aanbood, van de zucht der landlieden tot vooruitgang, als van derzelver op prijs stelling van de bedoelingen der maatschappij. Ook de inwoners van Hulst hadden alle pogingen aangewend, om deze voor Zeelands landbouw belangrijke dagen, zoo doelmatig en aangenaam mogelijk in te rigten, en ieder ingezeten had, onder de welwillende medewerking van het stedelijk bestuur, al datgene in het werk gesteld, wat slechts eenigzins aan de bedoelingen der maatschappij konde dienstbaar wezen. Lang zullen dan ook deze dagen, bij allen die aanwezig waren, in heugelijk aandenken blijven, en het is bij dezen, dat wij verzocht zijn, zoowel aan het bestuur als aan de burgerij van Hulst, die zich in zoo vele opzigten, door verleende hulp en welwillende zorg, als door opregte en gulle gastvrijheid, onderscheidde, den welmeenenden dank van allen toe te brengen.

Overigens zijn wij uitgenoodigd mede te deelen, dat op de vergadering van gezegde maatschappij, wier bedoeling het is, wezenlijke verdiensten op prijs te stellen en te beloonen, na een daartoe door het hoofdbestuur gedaan voorstel, met algemeenen bijval is besloten geworden, aan den heer *J. van Hertum*, rijks- en 1sten provincialen veearts in Zeeland, als een bewijs harer hoogschatting van de door denzelven, in het belang van den veestapel, veelvuldig bewezene en gewigtige diensten, zoowel in het aanwijzen van een eenvoudig, en door de ondervinding gestaafd, zeker werkend middel, ter *genezing der schurftziekte* onder de schapen; als voornamelijk, uit hoofde van den, door denzelven voorgedragenen, *en het eerst in Nederland*, ten jare 1838, door de provinciale autoriteit, onder billijke schadeloosstelling, toegepasten maatregel, van *afmaking van vee*, *ter stuiting der longziekte*, en ten gevolge waarvan deze vernielende ramp, ofschoon op zestien onderscheidene plaatsen uitgebroken, telkenmale werd gestuit, en aldus de zeeuwsche veestapel voor deszelfs vreesselijke verwoestingen gespaard, — daarvoor aan hem, die tot zoodanigen gezegenden maatregel de eerste aanleiding gaf, den openlijken dank der maatschappij toe te brengen, en hare *gouden medaille* aan te bieden.

— Den 7 dezer is te Amsterdam de *achtste* algemeene vergadering gehouden van de *Nederlandsche Vereeniging tot afschaffing van sterken drank*. — Het door den secretaris voorgelezen verslag, ofschoon de groote moeijelijkheden, waarmede de vereeniging te worstelen heeft, niet ontveinzende, kon evenwel met regt gunstig worden genoemd. De vereeniging toch gaat, zij het dan ook langzaam, op den eenmaal ingeslagen weg voornit. Hare beginselen vinden meer en meer ingang, en zij oefent vaak eenen zijdelingschen invloed uit, die tot veel aanleiding geeft, dat de zaak, welke zij voorstaat, krachtig in de hand werkt. Opmerking verdienen de nuttige inrigtingen, welke door sommige afdeelingen in het belang harer leden worden tot stand gebragt; waaronder de spaarkassen, te Haarlem en Utrecht opgerigt, en waartoe het plan ook reeds op andere plaatsen gevormd is, vooral melding verdienen.

Het getal der leden (dat in Junij 1847, 3886 bedroeg) bedraagt thans 5106; — waarbij niet gerekend zijn de 1500 leden van het Amsterdamsche matigheids-genootschap.

Het hoofdbestuur bestaat thans uit HH. Dr. *W. Egeling*, te Haarlem, (president); Dº. *T. C. R. Huijdecoper*, te 's Gravenhage, (thesorier); Dr. *D. Lubach*, te Haarlem, (secretaris); en Prof. *J. L. C. Schroeder van der Kolk*, te Utrecht; zijnde, in de plaats van den heer *J. Stuart*, die bedankt heeft, verkozen de heer Mr. *C. C. E. d'Engelbronner*, te 's Gravenhage.

Buitenlandsche berigten.

Turkije. — Het grieksche bewind heeft geweigerd aan Turkije den persoon uit te leveren, die een' aanslag op het leven van den heer *Mussurus* gewaagd had. De betrekkingen tusschen beide landen waren nog niet op den ouden voet hersteld. De heer *Maroki*, zaakgelastigde, in zijne betrekking van consul-generaal van Griekenland, sedert het vertrek van den minister, was door den Divan niet erkend geworden. Men verzekerde, dat de heer *Mussurus* zelf zijne terugroeping zou vragen.

Te Konstantinopel scheen de komst aan het bewind van *Reschid*-pacha zeker. De liberalen wonnen daar meer veld.

— Berigten van den 20 Mei, uit Kairo, gewagen van groote ligtingen van troepen, welke *Ibrahim*-pacha heeft bevolen. Ofschoon het egyptische leger, krachtens de verdragen, slechts uit 18,000 man mag bestaan, zal het nu weldra op 50,000 gebragt worden. Velerhande gissingen werden over deze oorlogstoerustingen gemaakt; de waarschijnlijkste was, dat *Ibrahim*-pacha, die sedert de ziekte van *Mehemed-Ali* inderdaad regent van Egypte is, het plan heeft gebruik te maken van het oogenblik, waarin de europesche vorsten genoeg in hunne eigen landen te doen hebben, om zijne cijnsbaarheid aan de Porte op te zeggen, in één woord, zich onafhankelijk te maken.

Zwitserland. — Den 7 is door den zwitserschen landdag het voorstel van St. Gallen, om de doodstraf in staatkundige misdrijven af te schaffen, met eene meerderheid van 15½ stemmen aangenomen.

Het voorzittend kanton heeft twee commissarissen benoemd, die, overeenkomstig het besluit van den landdag, zich naar Napels zullen begeven, ten einde te onderzoeken, welk deel de zwitsersche troepen genomen hebben aan de noodlottige gebeurtenissen van den 15 Mei.

Frankrijk. — De wanorden te Parijs beginnen te verminderen. Men ziet minder zamenscholingen bij de poorten St. Denis en St. Martin, de vergaderplaatsen der menigte gedurende den laatsten tijd. Of dit nu een gevolg is der meer krachtige maatregelen, dan wel, zoo als een dagblad zegt, van de wuftheid van het fransche karakter, dat nu de oploopen als niet meer in de mode beschouwt, zoo veel is echter zeker, dat men voor het oogenblik minder bekommerd voor die straatbewegingen is. De toestand blijft intusschen even zorgelijk. Aan den eenen kant blijft het banket van St. Mandé steeds het zwaard van *Damocles*, dat boven elks hoofd hangt. Ofschoon uitgesteld, schijnt men daarvan niet afgezien te hebben. Reeds heeft de commissie eene eerste storting van 11,000 franken tot dat einde bij de bank gedaan. — Van een' anderen kant vestigt zich aller aandacht op *Lodewijk Bonaparte*. Het gevaar, dat de naam van *Bonaparte* en het karakter van prins *Lodewijk* in zich bevat, springt een ieder in het oog. Men is niet vreemd aan het denkbeeld, dat zijne aankomst in de hoofdstad tot eenige manifestatie aanleiding zou geven. Hij heeft eene partij in de mobile nationale garde, in het leger, bij de socialisten; alle partijen, in één woord, gebruiken thans *zijn* naam als vaandel. Zoo, onder anderen, is, in den nacht van den 8 op 9, de volgende proclamatie in grooten getale op de muren van Charleville aangeplakt geworden:

«*Franschen!*

«Na op nieuw de dwingelandij verjaagd te hebben, welke ons in Julij had bedrogen, hebben wij ons laten misleiden door eene dwingelandij, welke nog meer huichelachtig en schandelijker is, naardien zij zich met den mantel der democratie bedekt. In plaats van één koning, die ons beroofde, hebben wij er onderscheidene, die zich ten onzen koste vetmesten. Bewoners der Ardennes! laten wij dus te wapen loopen, verbreken wij onze kluisters, geven wij een voorbeeld, dat Frankrijk spoedig zal volgen, en plaatsen wij den eenigen man, die dit waardig is, aan ons hoofd: plaatsen wij er *Lodewijk Napoleon!*

«*Leve de Keizer!*»

Bij dit alles komt nog de taal der communistische of socialistische dagbladen of blaadjes, wier doel alleen is de menigte op te ruijen en de behoeftigen tegen de meer gegoeden op te hitsen, ten einde hun geliefkoosd doel, verdeeling der fortuinen, te bereiken. Een dier bladen: *Organisation du travail*, onder anderen, deelt: onder den titel: *geldaristocratie*, een artikel mede, waarin het de personen aanwijst, door fortuin begunstigd, terwijl het blad tevens de zeer overdreven cijfers dier fortuin opnoemt. Te regt verheft, onder anderen, het *Journal des Débats* zijne stem tegen dat artikel. In de eerste plaats wijst bij het overdrevene der opgaven aan, waarbij gesproken wordt van bijzondere fortuinen van 600 millioen. «Maar (aldus gaat het Journal voort) het ernstige bij de belagchelijke verdichtsels is het afschuwelijke en misdadige voorneme 1, waarmede zij openbaar gemaakt worden, het meer en meer dreigende gevaar, dat zij voor de maatschappelijke orde en voor den eigendom doen ontstaan. Bewijzen zij inderdaad niet, dat er een bepaald voornemen bestaat, haat te strooijen tusschen hen die bezitten en hen die niet bezitten, de armen tegen de rijken te wapenen, indien er nog rijken zijn, en tegen elken prijs de zegepraal van het communisme voor te bereiden. Men moet een land beklagen, waar de beginselen van regeringloosheid zoo vrijelijk kunnen verkondigd worden en men zoo gemakkelijk een beroep kan doen op het geweld, de berooving en uitplundering. Welke is dan de toekomst eener maatschappij, welke men dagelijks aan dergelijke beproevingen onderwerpt, en welke dagelijks op zoodanige wijs in hare grondslagen ondermijnd wordt? Tegen een zoo ernstig, zoo dringend gevaar vinden wij onzen eenigen en laatsten waarborg in het gezond verstand en de goede gezindheid der arbeidende klasse. Laat ons hopen, dat deze de kuiperijen der regeringloosheid zal weten te verijdelen, en dat zij doof zal blijven voor deze oproerige provocatiën.»

Deze zaak is den 10 dezer ook bij de nationale vergadering ter sprake gekomen, en is het gelukkig daarbij gebleken, dat het bewind voornemens is, het blad te doen vervolgen. Een der leden, de heer *Kendrel*, deed nopens het bewuste artikel eene interpellatie. De heer *Duclerc* verklaarde, namens de regering, dat zij de vrijheid der drukpers zou eerbiedigen, doch dat men zeker kon zijn, dat, zoodra er eenige aanzetting tot misdaad mogt plaats hebben, zij haren pligt zou weten te doen. De heer *Bethmont* voegde er bepaald bij, dat hij onmiddellijk instructiën zou geven, om het dagblad te vervolgen. De minister *Flocon* beklaagde zich, dat er schandelijke laster door onderscheidene dagbladen was gepleegd. Sommige hadden tot moord tegen leden der vergadering aangezet, en hij wilde ook die dagbladen begrijpen onder degenen, welke geregtelijk vervolgd moesten worden. De heer *Duclerc* voegde er nog bij, dat reeds een' dag te voren, en toen men nog niet kon weten, dat er interpellatiën zouden gedaan worden, bevelen aan den prefect van politie waren gegeven, om vervolgingen tegen onderscheidene geschriften in te stellen.

— De minister van finantiën heeft, in de zitting van den 12, op nieuw den gedeelijken staat des lands doen kennen, en het middel ter verzekering van de staatsuitgaven en het crediet gevonden in eene nieuwe leening van 150 millioen met de bank van Frankrijk. Als waarborg geeft hij op de renten van de amortisatiekas, de opbrengst van de bosschen en van de door den Staat aan te koopen spoorwegen.

— In het begin der zitting van de nationale vergadering van den 12 heeft *Pieter Bonaparte* het woord opgevat, om zijnen neef *Lodewijk* te verdedigen, de ministers hebben daarop kort geantwoord; het bleek dat in en buiten de vergadering de republikeinen geene gemeene zaak met de Bonapartisten wilden maken, die eensklaps stouter waren geworden. Ten slotte is het besluit tot uitsluiting van *Lodewijk Napoleon* uit de vertegenwoordiging genomen. Voorts is met 569 tegen 142 stemmen aangenomen het votum van vertrouwen, hetgeen eene grootere meerderheid is, dan zich liet verwachten.

Er heeft den 12 groote opgewondenheid in Parijs geheerscht; men verspreidde het gerucht, dat *Lodewijk Napoleon* in de vergadering verschijnen wilde, dat hem dit belet zou worden enz. Er werd alarm geslagen. Te midden van al die woeling, zijn de fondsen evenwel iets in stand verbeterd; de 3 p.Ct. stonden 50 c., en de 5 p.Ct. 25 c. hooger dan den vorigen dag.

Den nacht van den 12 op 13 is rustig voorbijgegaan.

— Bij gelegenheid van het voorstel tot verwijdering van prins *Lodewijk* uit de vertegenwoordiging, zeide de heer *Lamartine*: «Burgers vertegenwoordigers, wat roem ook den naam omstrale, dien men tot dekmantel gebruikt, zullen wij niet dulden, dat op de republiek inbreuk worde gemaakt.

«Wij hebben die ernstig opgenomen, en zullen haar tegen alle aanrandingen beschermen; wij zullen Frankrijk niet laten te schande worden; wij zullen niet toelaten, dat eenig geschreeuw over ons lot beslisse. Burgers, van de onderscheiden vraagstukken, waarmêe wij ons hebben bezig te houden, blijft ons een eenig en laatste vraagstuk te beslissen over.

«Het is dat van het volk zelf, van het volk, dat ons zoo veel blijken gegeven heeft van gehechtheid, van zelfverloochening; van dat volk, dat ik de straten heb zien vervullen om er de orde te handhaven, dat zijn zuur verworven penning heeft toegewijd om aan de behoeften der republiek te gemoet te komen; zoo dikwijls als gij het de taal der zedelijkheid zult doen hooren, zult gij in elk man des volks eên strijder voor orde en vrijheid vinden. (*Bravo!*)

«Draalt dus niet met de beloften te voldoen, die aan hetzelve gedaan zijn; duldt niet dat het immer kunne zeggen, dat gij daarin te kort zijt geschoten, en dat gij, nadat gij u van hetzelve bediend hebt, dat volk vergeten hebt. Wat ons betreft, het zij ons vergund kortelijk het volgende te herinneren:

«Thans, nu wij over de laatste onzer moeijelijkheden hebben gezegevierd, is het natuurlijk dat men ons beschuldige en dat wij daarvan de verantwoordelijkheid dragen. Wij aanvaarden die; dat is een ôngeluk; maar eenmaal welligt zal men ons dit als eene aanspraak ten roem rekenen. Men beschuldigt, lastert ons.

«Mij-zelven beschuldigt men, dat ik zoude zamengespannen hebben met mannen, die we welhaast zullen te vonnissen hebben. Ik heb zamengespannen met *Blanqui* en *Raspail*; ik heb zamengespannen met..... (genoeg! genoeg!) Laat mij van mijn aanwezen op dit spreekgestoelte gebruik maken, om op al die lasteringen, welke men tegen mij uitstrooit, te antwoorden.

«Men beschuldigt mij van de hand gereikt te hebben aan de mannen, wier eerste slagtoffer ik zou geweest zijn, indien zij hunne aanslagen tegen het vaderland hadden zien gelukken. Nu ja, ik heb zamengespannen met *Soubrier*, met *Blanqui*, met *Raspail*, met *Cabet*, ik heb met hen zamengespannen, zoo als de bliksem-afleider zamenspant met de wolken, om den bliks weg te slingeren.

«Ik heb met hen zamengespannen om hen te overtuigen, dat men geen dictatoriaal gezag moest vestigen, en integendeel de nationale vergadering moest laten zamenkomen en aan deze de leiding en bepaling van de volksvertegenwoordiging overgeven.

«Ik heb met die mannen zamengespannen, maar gij ziet hoe. Er bestaat tusschen ons en de vertegenwoordigers misverstand, doch dit vloeit daaruit voort, dat wij ons niet rondelijk verklaren. Gij zult, twijfelt er niet aan, ook de laatste moeijelijkheden te boven komen. De republiek zal zegevieren.

«Er faalt aan den arbeid, aan de nijverheid slechts eene grondstof om te leven; maar die kunt gij noch iemand daaraan geven: vertrouwen en tijd. Laat ons dat kleine offer van tijd brengen, dat de omstandigheden ons opleggen; wij weten dat onze namen tot stof zullen gaan, om ten cement aan de eerste grondslagen van de republiek te strekken.

«Onze volks-liefde, die hebben wij volgaarne ten offer gebragt ter verzekering van de overwinning der republiek. In plaatse nu van dat offer, geeft gij ons uw vertrouwen!»

Hierop is bovengemelde stemming gevolgd.

Spanje. — De fransche gezant heeft aan den hertog *de Soto Mayor* eene depêche van zijne regering ter hand gesteld, welke in de meest vriendschappelijke bewoordingen voor de koningin van Spanje en hare ministers is vervat; het bij die gelegenheid verhandelde is hoogst voldoende voor de belangen der beide landen geweest.

De berigten uit de gewesten luiden hoogst gunstig.

Groot-Brittannie. — Den 9 des avonds heeft het lagerhuis, met 294 tegen 177 stemmen, besloten, nopens de scheepvaartregten in comité te gaan. Men kan niet ontkennen, dat het overwigt der redeneringen aan de zijde dergenen was, die de verandering dier regten voorstaan. De heer *Mac-Gregor* zeide, dat Holland zonder navigatie-wetten zijn toppunt van magt bereikte, terwijl Spanje, met al de voordeelen uit de nieuwe wereld, doch met beperkende regten, zijne magt ter zee geheel verloor. De spreker geloofde, dat nu nog Nederland magtiger als zeemogendheid was dan Spanje en Portugal te zamen.

— De waarde van de voornaamste artikelen van britsch fabrikaat, in April ll. uitgevoerd, beliep 3,345,000 p. st.; in 1847 bedroeg die waarde 4,812,000 p. st., en in April 1846, 4,337,000 p. st.. Men kan hieruit het gevolg van de storing der handelsbetrekkingen met het vaste land opmaken, ten gevolge van den staatkundigen toestand aldaar. Vooral laat zich dit bespeuren bij de katoenen garens; de uitvoer daarvan beliep in April 1846, 746,000 p. st.; in 1847, 670,000 p. st., en thans 298,000 p. st. De zijden manufacturen beliepen in April 1846, 90,000 p. st.; in 1847, 58,000 p. st.; in 1848, 19,000; en zoo nopens andere fabrikaten. Het getal schepen naar Rusland, Pruissen en Italie bedraagt dit jaar, tot dusver, de helft van dat in het vorige jaar.

— Men zegt, dat de hertog *van Bordeaux* te Londen verwacht wordt.

— De chartistische bewegingen hebben hier en elders, ondanks de waarschuwingen der regering, nog niet opgehouden. Daar er geruchten in omloop waren, dat het graauw voornemens was, de gevangene personen bij de vroegere bewegingen, zoo mogelijk met geweld te bevrijden, zoo is de gevangenis des nachts door een bataljon der troepen bezet. Ook andere maatregelen van voorzorg zijn genomen.

De tijdingen uit Ierland luiden weder ongunstiger. De verbonden clubs schijnen het thans tot het uiterste te willen drijven; bijna elken nacht worden vergaderingen gehouden; verscheidene honderde geweren zijn uit Engeland aangebragt en onder de verbondenen verdeeld. Een nieuw blad, in den geest der hevige partij, is uitgegeven, en verkondigt in zijn prospectus, dat Ierland, het koste wat het wil, van Engeland moet bevrijd worden.

Correspondentie.

De beide stukken van P******* zijn ontvangen en opgezonden.

Ook is ontvangen, dat over de Vaderlandsche Ode van den heere *van Someren*.

Te 's Gravenhage, bij GEBROEDERS BELINFANTE.